Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 21 września 1932 r. 728.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a.

S p r a w a z n i e w a ż e n i a p o s ł a n i e m i e c - k i e g o w L i t w i e p r z e z "P r e u s s i s c h e Z e i t u n g" "Dzień Kowieński" /211/: 15 b.m. w Królewcu sąd niemiecki rozważył sprawę, jaka została wytoczona redaktorowi dziennika wschodnio-pruskiego "Preussische Zeitung" za zamieszczenie artykułu, znieważającego posła niemieckiego w Litwie Moratha. Artykuł zarzucił posłowi Morathowi, że nie broni interesów niemieckich w Litwie. Sprawę wytoczył poseł Morath. Na są zawezwano szereg świadków, Niemców z Kowna i Kłajpedy, w tem kilku posłów Sejmiku Kłajpedzkiego. Z powodu nieprzybycia kilku świadków sprawa została odroczona.

E c h a a r t y k u ł ó w "S ł o w a" o L i t w i e w "L i e t u v o s Ž i n i o s". "Liet.Žin./212/ zamieszczają urywek z serji artykułów p.Józefa Mackiewicza o Litwie,jakie się ukazały niedawno w "Słowie". "Liet.Zin." dodają od siebie, że z artykułów tych wynika, iż posiadacze majątków na Litwie są z obecnego stanu rzeczy zadowoleni.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"L i e t u v o s A i d a s" w s p r a w i e p o r o z u m i e - n i a t a u t i n i n k ó w z c h r z e ś c i j a ń s k ą d e m o k r a c j ą. "Liet.Aidas" Nr.211. z dn.17.IX.32r. Art. p.t. "Realna konsolidacja, czy tylko klecona koalicja?".Streszczenie:

Ks.prof. Kemeszis zamieścił niedawno na łamach "Nauja Romuva" artykuł na temat "Pojednanie pomiędzy t.zw. frontem katolickim a tautininkami". Prof.Kemeszis zaznacza, że okazję do omówienia na ten temat stanowi współpraca studentów atejtininków z tautininkami w przedstawicielstwach akademickich w Kownie i w Datnowie. Odpowiedzialni polit cy powinni zdaniem prof.Kemeszisa pójść za przykładem młodych i pojednać się.

Prof.Kemeszis zapomina jednak o tem, że chrześcijańska demokracja wciąż pokazuje rządowi i tautininkom ostre zęby. Wciąż w życiu praktycznem wychodzą na jaw postępki, które prowokują z jednej strony niechęć w partji tautininków, z drugiej zaś ostrzejszy kurs rządowy.Koalicja między tautininkami a chrz.demokracją byłaby przeto nietrwałym zlepkiem. Tautininkowie winni dążyć do realnej konsolidacji stosunków. Konsolidacja ta jednak nie może się odbywać drogą łataniny i kompromisowego porozumienia. Może ona przyjść jedynie drogą ponownego wychowania i cierpliwej pracy.

K r o n i k a.

K a n d y d a t u r a b. b u r m i s t r z a k o w i e ń s k i e - g o V i l e j s z y n a n a s ę d z i e g o T r y b u n a ł u N a j w y ż s z e g o. "Echo" /256/: Były burmistrz kowieński Jan Vilejszys ma być mianowany na stanowisko Sędziego Trybunału Najwyższego.

O g ó l n o k r a j o w y z j a z d b u r m i s t r z ó w. "Dzień Kowieński" /211/: W pocz. października Departamet Samorządowy zamierza zwołać do Kowna zjazd burmistrzów wszystkich miast. Celem zjazdu ma być wyjaśnienie sytuacji i potrzeb miast. Podczas zjazdu burmistrze odczytają sprawozdania, Pozatem przewidziane są odczyty.

N o w a s p r a w a s ą d o w a b. p r a ł a t a O l s z e w - s k i e g o. "Dzień Kowieński" /211/: Została zakończona sprawa jaka była wytoczona przeciw eksprałatowi Olszewskiemu.

Chodzi tu o zorganizowanie towarzystwa akcyjnego dla elektryfikacji Litwy "Galybe". Olszewski był prezesem wymienionego towarzystwa. Wraz z pięciu Litwinami amerykańskimi, również pociągniętymi do odpowiedzialności sądowej, sprzedawał on akcje tego towarzystwa, ale elektrownia dla elektryfikacji Litwy nie została zbudowana.

D o k o ł a s p r a w y B e c k e r a. "Dzień Kowieński"/211/: 16 b.m. Trybunał Najwyższy rozpatrzył złożoną skargę przeciw uchwale Sądu Wojennego o konfiskacie kaucji w sumie 3.000 lt. zbiegłego do Niemiec Beckera i aresztowaniu go, gdy przybędzie do Litwy. Trybunał Najwyższy skargę odrzucił. Jak wiadomo Becker oskarżony był o szpiegostwo na rzecz Niemiec.

D e l e g a c j a l i t e w s k a d o G e n e w y. "Dzień Kow." /212/: dn. 28 b.m. rozpocznie się w Genewie plenarne zgromadzenie Ligi Narodów. Na czele delegacji będzie minister Spraw Zagr. dr. Zaunius. Skład innych członków delegacji jeszcze nieustalony.

O s a d n i c t w o L i t w i n ó w a m e r y k a ń s k i c h w L i t w i e. "Dzień Kowieński" /212/: W roku bież. przybyło do Litwy 3 tys. Litwinów amerykańskich. Z tej liczby pozostało w Litwie 1.000 przybyszów z Ameryki, reszta powróciła do Stanów Zjedn.

D o k o ł a n o w e j u s t a w y p r a s o w e j. "Dzień Kow." /212/: Jak podają, w najbliższych dniach Gabinet Ministrów zakończył redagowanie nowej ustawy prasowej. Projekt ustawy referuje w Gabinecie Ministrów dyrektor Departamentu Ochrony Obywatelskiej p.Nowakas. Treść projektu nowej ustawy już podawaliśmy.

O d d z i a ł y p a r t j i t a u t i n i n k ó w n a e m i g r a c j i. "Dzień Kowieński" /212/: Niedawno w Urugwaju powstał związek narodowców /tautininków/, zaś obecnie taki związek założono i w Argentynie. Związki te działają samodzielnie, utrzymując stosunki z centrum Związku narodowców w Litwie.

P r o j e k t u s t a w y o o s a d n i k a c h. "Dzień Kow." /212/: M-stwo Rolnictwa opracowało nowy projekt ustawy o osadnikach. Nowa ustawa przewiduje zwiększenie zapomóg dla osadników, pobieranie za pożyczki mniejszych odsetek, ulgi w spłacie podatków państwowych, wydawanie materjału budowlanego na dogodnych warunkach, kontrolę nad gospodarką osadników i t.d.

W najbliższym czasie projekt ustawy wpłynie do Gabinetu Ministrów.

Z j a z d C e n t r u m A k c j i K a t o l i c k i e j. "Dzień Kowieński" /212/: Zarząd Centrum Akcji Katolickiej postanowił na dn.6 października zwołać zjazd swych członków. Zjazd rozważy kwestję Uniwersytetu Katolickiego i dalszej działalności Centrum Akcji Katolickiej.

Z j a z d p a r t j i s o c j a l d e m o k r a t y c z n e j. "Dzień Kowieński" /212/: Komitet centralny partji socjaldemokratycznej zwołuje na początek stycznia ogólnokrajowy zjazd przedstawicieli stronnictwa. Na zjazd zostaną również zaproszeni przedstawiciele partji socjaldemokratycznej w Niemczech i w krajach bałtyckich. Zjazd wysłucha referatów o ruchu zawodowym i bezrobociu w Litwie. Pozatem na porządku dziennym zjazdu będą kwestje organizacyjne.

R o z w ó j P o n i e w i e ż a. "Liet.Aidas." /211/: Burmistrz poniewieski Chodakowski oświadczył w wywiadzie prasowym, że w r.b. rozbudowa Poniewieża prowadzona będzie w tempie znacznie żywszem. Poniewież stanowi centralnę litewskich młynów. Mogą one mleć dziennie po 12 tys. centnarów zboża. Budżet Poniewieża wynosi 1 miljon litów. 14% wydatków stanowią potrzeby oświatowe. Poniewież liczy 9 szkół. Opieka społeczna pochłania 25% wydatków. Samorząd poniewieski posiada własne lotnisko.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

"Lietuvos Zinios" o stosunku Litwy do Kłajpedy. "Liet.Zinios" Nr.212 z dn.17.IX.32 r. Atr.p.t. "Krzywdzona przez nas samych". Streszczenie:

Cała Litwa troszczy się o Kłajpedę. Gdy się jednak przyjrzeć realnym wynikom tego, to się okaże, że troski te noszą jakgdyby chakakter romantyczny. Brak jest konkretnych danych, któreby usprawiedliwiały tę troskę Litwy o Kłajpedę. Są nawet fakty,które świadczą o czemś wręcz przeciwnem.

Wystarczy przypomnieć chociażby traktat handlowy z Niemcami Na mocy tego traktatu port królewiecki położony dalej niż Kłajpeda został pod względem taryf kolejowych zrównany z tą ostatnią. Innemi słowy,Kłajpedzie, która ma naturalne pierwszeństwo względem portu królewieckiego zagrodzono drogę do korzystania z tego pierwszeństwa. Innemi słowy,przeszkodzono Kłajpedzie rywalizować z Królewcem.

Kłajpeda utrzymuje życie Litwy. Należy więc stworzyć możliwości odegrywania przez Kłajpedę doniosłej dla Państwa roli. Jedną z takich możliwości jest tania komunikacja między Kłajpedą a pozostałą Litwą. Komunikacja ta powinnaby objąć nietylko Litwę, lecz i dalsze naturalne zaplecze portu Kłajpedzkiego. Jest to jedna z największych trosk Kłajpedy.

Kłajpeda może obsługiwać Litwę jedynie pod tym warunkiem że konkurencja portów obcych, będzie zmniejszona do minimum. Budowa kolei Telsze-Kretynga była uważana za jeden ze środków ratowania działalności Kłajpedy. Budowa ta wywołała w Kłajpedzie duże nadzieje. Sądzono, że krótsza kolej będzie miała również niższe taryfy. Naturalnie przyciągnęłoby to ruch towarowy w kierunku Kłajpedy.

Okazało się jednak, że nadzieje te były przedwczesne. Co gorsza istnieje podstawa do przypuszczania, że wogóle budowa nowej kolei dokonana została niecelowo Zwłaszcza, że po otwarciu linji okazało się,iż taryfy kolejowe pozostaną jeżeli chodzi o Kłajpedę bez zmiany. Zgodnie bowiem z porozumieniem litewsko-niemieckiem taryfa obliczana będzie w ten sposób, że cały obszar od linji powietrznej Kowno-Taurogi tworzyłby faktycznie sferę wpływów portu królewieckiego.

Podział Litwy na dwie strefy: królewiecką i kłajpedzką stanowi i stanowić będzie najważniejszą przeszkodę na drodze rozwoju portu kłajpedzkiego i zbliżenia Kłajpedy z jej litewskiem zapleczem.

Kronika.

Veto gubernatora kłajpedzkiego w sprawie uchwały Sejmiku o walce z bezrobociem. "Dzień Kowieński" /212/: Gubernator Kr. Kłajpedzkiego p.Gilis, na podstawie Statutu założył veto w sprawie przyjętej przez Sejmik ustawy o walce z bezrobociem. Krok swój Gubernator motywuje tem, że omawiana ustawa nie jest zgodna z zasadami Konstytucji Republiki litewskiej.

Książka o Kłajpedzie. "Siegodnia" /261/: W tych dniach ukazała się książka dziennikarza i prawnika kłajpedzkiego dr.Valsonoka p.t."Problem kłajpedzki". Książka liczy kilkaset stron, zawierając część historyczną i prawno-społeczną.. W historycznej części swego dzieła autor daje zarys niemieckiej ekspansji nad Bałtykiem i wysiłków dyplomacji litewskiej w kierunku pozyskania Kłajpedy dla Litwy. Autor dowodzi między innemi, że suwerenność litewska na terenie Kłajpedy musi stać się pierwiastkiem dominującym, gdyż tylko w ten sposób można osiągnąć zbliżenie Kłajpedy z Litwą.

Książka zaopatrzona jest w liczne mapy i wykresy.

x

x x

-----------oO§Oo-----------